

Boliden Harjavalta Oy

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Hienokuonan sijoitusalueen rakentamista koskeva hanke

Hankkeesta vastaava Boliden Harjavalta Oy on 25.4.2012 toimittanut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiohjelman, joka koskee Boliden Harjavalta Oy:n kuparisulaton toiminnassa syntyvän hienokuonan sijoitusalueen rakentamista.

ARVIOINTIOHJELMASSA KUVATUT HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Hienokuonan sijoitusalue

Hankkeesta vastaavat

Boliden Harjavalta Oy
29200 Harjavalta

YVA-Konsultti

Ramboll Finland Oy
Terveystie 2
15870 Hollola

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 mom:n ja asetuksen 6 §:n 11 a) kohdan ja mukaisesti. Yhteysviranomaisena toimii Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

YVA-menettelyssä tarkoitus on, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeesta ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista kokonaisuutena sekä siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenetystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää aikanaan lupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Hienokuonan sijoitusalue katsotaan ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 § kohdan 4) mukaiseksi jätteen laitos- tai ammattimaiseksi käsittelytoiminnaksi ja se vaatii ympäristöluvan Etelä-Suomen aluehallintovirastolta.

Tien alitus edellyttää lupaa ELY-keskukselta (Varsinais-Suomen ELY-keskus) ja junaradan ylittäminen lupaa Liikennevirastolta. Putkilinjan rakentamiselle haetaan sijoittamislupa maanomistajilta sekä toimenpidelupa kunnalta. Padon rakentaminen edellyttää patoturvallisuuslain mukaisesti lupaa ELY-keskukselta (Kainuun ELY-keskus).

Sievarin alueelle toteutettava alue edellyttää asemakaavaa. Harjavallan kaupunki on Boliden Harjavalta Oy:n pyynnöstä käynnistänyt keväällä 2012 asemakaavan laadinnan ja muutoksen hienokuonan sijoitusalueen varaamista varten.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Arvioitavan hankkeen tavoitteena on turvata Boliden Harjavalta Oy:n toimintaedellytykset ja löytää läheltä hienokuonan sijoitusalueeksi soveltuva alue. Sijoitusalue rakennettaisiin vaiheittain.

Kuonarikastamolla otetaan talteen kuparia kupariliekkiiuunin ja kuparikonvertterien kuonasta, ja tuotetaan kuonarikastetta syötettäväksi kupariliekkiiuuniin. Patoihin otettu ja niissä jäähdytetty kuona murskataan, seulotaan ja jauhetaan myllyissä veden kanssa sopivan hienojakoiseksi. Jauhettu kuona pumpataan vaahdotuskennoihin, joissa kuparia sisältävä osa eli kuonarikaste erotetaan muusta aineksesta eli hienokuonasta. Vaahdotuskennoihin lisätty vaahdotusöljy muodostaa ilman kanssa kuplia, joihin kuparia sisältävät hiukkaset tarttuvat lisääneen vaikutuksesta. Kuonarikastuksessa saadaan arvometallit talteen pintaan nousevista kuplista. Kuonarikaste pumpataan putkilinjaa pitkin sulatolla olevaan sakeuttimeen. Hienokuona pumpataan Lammaisten hienokuonan sijoitusalueelle. Hienokuona luokitellaan ongelmajätteeksi ja kuonarikastamolta muodostuessaan se on vesilietettä. Tällöin sen kuljetus on turvallisinta putkia pitkin. Hienokuonan sijoitusalueen tulee sijaita mahdollisimman lähellä teollisuusaluetta, jotta putkien pituus on kohtuullinen. Hienokuonaa syntyy noin 400 000 tonnia vuodessa.

Harjavallan Suurteollisuuspuistossa ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useampia hienokuonan sijoitusalueita. Käytössä olevalle Lammainen IVb -alueelle on sijoitettu hienokuonaa vuodesta 2007 lähtien. Hienokuonan sijoitus Lammainen IVA -alueelle lo-

petettiin 31.10.2007. Lammainen IVb -alueen pinta-ala on noin 14 hehtaaria. Alue arvioidaan tämän hetkisten tietojen mukaan täyttyvän vuonna 2017.

Hanke sijoittuu Harjavallan suurteollisuuspuiston läheisyyteen. Lammaisten suunniteltu alue sijoittuu Helsingintien ja radan väliselle alueelle Kissakujan eteläpuolelle. Sievarin alue sijoittuu valtatie eteläpuolelle Sievarin teollisuusalueen ja Hiirijärventien välille.

Vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan hankevaihtoehtoja sekä YVA-laissa edellytettyä ns. 0-vaihtoehtoa eli hankkeen toteuttamatta jättämistä seuraavasti:

Hankkeen (uuden sijoitusalueen) toteuttamatta jättäminen tarkoittaisi, että Boliden Harjavalta Oy voisi jatkaa toimintaansa ympäristölupansa mukaisesti, mutta enintään siihen saakka, kuin jäljellä oleva hienokuonan sijoitusalueen käyttöikä päättyy eli noin viisi vuotta. Sijoituskapasiteetin loppuminen tarkoittaisi Harjavallan ja Porin tehtaiden toiminnan lopettamista, eikä sitä siksi voida tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastella. Sen sijaan kummankin tarkasteltavan sijoitusalueen osalta tarkastellaan kohteen "sisäistä nollavaihtoehtoa" eli tilannetta, että vain toinen alueista valitaan seuraavaksi hienokuonan sijoituskohteeksi.

Hankevaihtoehtona 1 tarkastellaan hienokuonan sijoitusalueen rakentamista Sievarin alueelle n. 1,8 km etäisyydelle Harjavallan Suurteollisuuspuistosta sen lounaispuolelle. Kohteen sisäisenä nollavaihtoehtona kuvataan nykyisen maankäytön ja maanomistuksen mukainen tilanne; metsätalouskäyttö, osin teollisuusalue ja muut alueelle sijoittuneet toiminnot.

Hankevaihtoehdossa 2 tarkastellaan hienokuonan sijoitusalueen rakentamista Ratalan kaupunginosaan Lammaisten alueelle Lammainen IVa -alueen viereen. Kohteen sisäisenä nollavaihtoehtona pohditaan muuta asemakaavan mahdollistamaa toimintaa, joka alueelle olisi toteutettavissa.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Arviointimenettelyn kanssa samanaikaisesti on käynnistetty Sievarin alueen asemakaavoitus. Arviointimenettelyssä ja kaavoituksessa hyödynnetään samoja ympäristö- ym. selvityksiä.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn lähtökohtana on, että tarkastellaan YVA-lain mukaisesti hankkeen välittömiä ja välillisiä ympäristövaikutuksia, jotka voivat kohdistua:

- a) ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- b) maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- c) yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- d) luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä
- e) a–d alakohdassa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Vaikutukset selvitetään hankkeen elinkaaren ajalta; rakennusvaiheen, toiminnan ja sulkemisen ajalta. Tässä hankkeessa vaikutukset kohdistuvat selkeimmin maankäyttöön, luontoon, pinta- ja pohjavesiin, maisemaan ja ihmisten elinoloihin.

Varsinainen vaikutusalueiden määrittely tehdään arviointityön tuloksena ja esitetään ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Tarkastelualue kattaa fysikaalis-kemiallisten vaikutusten osalta 1-2 km vyöhykkeen ja maisema- ja vesistövaikutusten osalta 5 km vyöhykkeen arvioitavien vaihtoehtoisten sijoitusalueiden ympäristössä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä hyödynnetään olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin kerättyä tietoa suunnittelualueesta, sen ympäristöstä sekä hankkeen teknisistä toteutusvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista. Tällaisia selvityksiä ovat mm.:

- alueelle tehty ympäristövaikutusten arvioinnit ja ympäristölupa-asiakirjat
 - alueen suunnitelmat ja muut hankkeesta laaditut selvitykset
 - tiedot luonnonsuojelualueista ja -kohteista sekä pohjavesialueista
 - alueelta ja ympäristöstä tehty ympäristöselvitykset, luontokartoitukset ja maaperätutkimukset
 - alueen maankäyttösuunnitelmat, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava sekä niiden yhteydessä tehty selvitykset
 - Tiehallinnon liikennelaskennat ja onnettomuustiedot
 - ympäristön seurantatulokset, kuten pohja- ja pintavesien tarkkailutulokset
- Lisäksi arvioinnin aikana tehdään täydentäviä lisäselvityksiä, mm.:
- luontoselvitykset mukaan lukien mm. uhanalaiset lajit ja luontotyytit, liito-orava
 - Sievarin alueen osalta linnustoselvitys
 - maisema-analyysi

Arviointi sisältää maastokäyntejä ja myös työpajatyöskentelyä.

Tarkasteluun sisältyvät epävarmuustekijät, haitantorjuntakeinot ja vaihtoehtojen vertailu.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti Harjavallan kaupungin ilmoitustaululla. Arviointiohjelma on pidetty nähtävänä em. kaupunginvirastossa ja kirjastossa sekä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen internet-sivuilla 7.5. – 8.6.2012 välisen ajan ja siitä on pyydetty Harjavallan kaupungin ja muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiohjelman nähtävänä olosta on julkaistu lehdessä Satakunnan Kansa. Arviointiohjelmaa esittelevä yleisötilaisuus on pidetty 10.5.2012 Boliden Harjavalta Oy:n kerhotallolla.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu 7. Mielipiteitä on esitetty 2. Lausunnot ja mielipiteet on lähetetty hankkeesta vastaavan käyttöön 21.6.2012. Yhteenvedossa tuodaan esille lausuntojen ja mielipiteen keskeinen sisältö.

Lausunnot

Harjavalan kaupunginhallitus katsoo, että arviointiohjelman mukaan toteutettava arviointi antaa riittävät tiedot toiminnan vaikutuksista ja vaihtoehdoista. Arviointiohjelmasta ei ole huomautettavaa.

Jätepatojen patoturvallisuusviranomaisena toimiva **Kainuun ELY-keskus** tarkentaa ympäristövaikutusten arviointiohjelman luvussa 6 kerrottua padon rakentamiseen liittyvistä luvista. Varsinainen lupa padon rakentamiselle tulee muun lain (yleensä vesilain tai ympäristösuojelulain) mukaisen luvan kautta. Patoturvallisuuslain (494/2009) mukaan muun lain mukaisessa lupahakemuksen tulee sisältää padon yleissuunnitelmatasoiset asiakirjat sekä selostus padon aiheuttamasta vahingonvaarasta. Lupaviranomaisen tulee pyytää patoturvallisuuslain mukaan lausunto patoturvallisuusviranomaiselta. Patoturvallisuusviranomaisen esittää lausunnossaan arvion padon mitoituksesta patoturvallisuuden kannalta sekä alustavan arvion padon luokasta. Patoturvallisuusviranomaisen ei siis anna varsinaista lupapäätöstä padonrakentamiselle. Padon omistajan tulee toimittaa patoturvallisuusviranomaiselle ennen padon rakentamista padon rakennussuunnitelma, jotta patoturvallisuusviranomaisella on mahdollisuus todeta teknisten turvallisuusvaatimusten toteutuminen padon rakennustyön eri vaiheissa patoturvallisuusasetuksen (319/2010) mukaisesti. Lisäksi padon omistajan on toimitettava hyväksyttäväksi ennen padon käyttöönottoa patoturvallisuuslain 14 § mukaiset asiakirjat.

Liikennevirasto toteaa, että arviointiohjelmasta puuttuu sisällysluettelo ja tiivistelmä, mikä hankaloittaa lukemista ja kokonaisuuden hahmottamista. Hankkeen kuvauksessa ei ole kerrottu rakentamisen aikaisesta liikenteestä. Kuvausta tulee täydentää tältä osin yva-selostukseen ja havainnollistaa liikennettä (molemmat suunnat) eri vaihtoehtojen osalta karttakuvoin. Kaikilla kartoilla on suositeltavaa esittää mittakaavajana ja pohjoisnuoli. Ohjelmassa mainittujen sisäisten nollavaihtoehtojen merkitys ei aukea. Ohjelmasta saa sen käsityksen, että molemmat vaihtoehdot voisivat toteutua ja sisäisiä nollavaihtoehtoja tarkastellaan tapauksissa, joissa vain toinen alue toteutetaan. Muualla raportissa ei kuitenkaan ole määritelty, että molemmat sijoitusvaihtoehdot saattaisivat toteutua. Molempien kohteiden valinta toteutukseen vaikuttaa myös vaihtoehtojen uskottavuuteen ja aitoon vertailuun. Hankekuvausta tulee täydentää liikenteen osalta. Nykytilan kuvausta tulee täydentää rautatieliikenteen osalta. Liikennevaikutusten osalta on epäselvyyttä. Tie- ja rautatieliikenteen kannalta keskeisiä ovat hankkeen rakentamisen aikaiset vaikutukset liikennemääriin, meluun ja liikenneturvallisuuteen sekä siirtoputkien rakentamisen aikaiset vaikutukset niiden teiden ja rautateiden liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen, jotka putkilla alitetaan tai sivutaan läheltä. Liikenneturvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja olla yhteydessä rakennusvaiheen liikennejärjestelyihin liittyen Varsinais-Suomen ELY-keskuksen L-vastuualueeseen (tieasiat) sekä Liikennevirastoon (rautatieasiat). Siirtoputkien rakentamisen aikaisia vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen arviointi on tärkeä sisällyttää arviointiselostukseen osana tie- ja rautatieliikenteeseen sekä niiden turvallisuuteen kohdistuvia vaikutuksia. Liikennevaikutusten arvioinnin lähtötiedoiksi tulee hankkia tieliikenteen lisäksi myös tiedot rautatieliikenteestä. Lammaisten vaihtoehdon täytön vaikutukset radan stabiliteettiin on tutkittava ratageotekniikan asiantuntijan toimesta hakijan kustannuksella. Stabilitteettitutkimusten tuloksista tulee ilmoittaa Liikennevirastolle. Hulevesillä ei saa kuormittaa radan si-vuojaa. Putkilinjan rautatien alituksen kohta on suunniteltava InfraRYL:n mukaisesti (16520.3 Ratarakenteiden alitusputkien asentaminen).

Lounais-Suomen aluehallintoviraston lausunnossa käsitellään terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointia kyseisessä hankkeessa. Hankkeen väestön tiedontarve ja vaikutusmahdollisuudet on turvattu. Terveysvaikutusten arvioinnin osalta arviointiohjelma on puutteellinen. Terveysvaikutusten arviointi on kuitattu hyvin lyhyellä maininnal-

la eikä siinä kuvata lainkaan sitä, mitä ja minkälaisia terveysvaikutuksia hankkeesta voi aiheutua eikä sitä, miten niitä aiotaan selvittää ja arvioida. Arvioinnissa tulee siten käyttää terveydensuojelulakia ja sen perusteella annettuja alemman asteisia määräyksiä ja ohjeita. Arvioinnissa aiotaan tarkastella melun, värinän ja pölyn vaikutuksia. Tarkasteluun tulisi ottaa mukaan myös se, voiko toiminnasta aiheutua hajua ja mitkä ovat sen mahdolliset vaikutukset. Edellä kuvatut tekijät tulee arvioida myös suhteessa vaikutusalueella sijaitsevaan asutukseen ja muihin mahdollisesti häiriintyviin kohteisiin. Lähin asutus ja häiriintyvät kohteet tulee merkitä kartalle. Suurteollisuuspuisto, jonka läheisyyteen suunnitellut sijoitusalueet sijoittuvat, sijaitsee osittain pohjavesialueella, jolla on useita pohjavedenottoamoita. Pohjavesivaikutuksia tulee arvioida myös siltä osin, voiko hankkeella on vaikutuksia pohjaveden laatuun suhteessa sen käyttöön talousvetenä. Myös vaikutusalueella mahdollisesti olevat yksityiset kaivot tulisi kartoittaa. Ohjelmassa mainitaan, että sijoitusalueen tulisi riittää vähintään 20 vuoden ajaksi, jotta se turvaisi kuparisulaton toimintaedellytykset riittävän pitkälle. Ohjelmassa olisi tullut esittää, kuinka kauan eri sijoituspaikkavaihtoehtojen arvioidaan olevan käytössä, kunnes ne täyttyvät.

Nakkilan kunnanhallitus toteaa lausuntonaan YVA-ohjelman olevan riittävän perusteellinen, jotta sen pohjalta voidaan tehdä YVA-menettelyn mukainen arviointiselostus Boliden Harjavalta Oy:n hienokuonan sijoitusalueen valitsemisesta. Lammaisten sijoitusvaihtoehtoa koskeva alue on aikaisemmin kuulunut Nakkilan kuntaan ja jo silloin Nakkilan kunta on jyrkästi vastustanut hienokuonan läjittämistä alueelle. Nakkilan kunnan vastustus oli niin voimakasta, että se johti lopulta kuntarajan siirtoon ja tämän alueen liittämiseen osaksi Harjavallan kaupunkia. On erittäin hyvä, että tarkemmissa selvityksissä on sittemmin todettu oikeaksi monet Nakkilan kunnan aikanaan esittämät perustelut tämän suoalueen kelvottomuudesta hienokuonan läjitysalueeksi. YVA-menettelyn jatkotoimenpiteissä onkin sovellettava edellä YVA-ohjelman esitellyssä mainittua "kohteen sisäistä nollavaihtoehtoa" eli vaihtoehtoa, jossa vain Sievarin alue valitaan seuraavaksi hienokuonan sijoituskohteeksi.

Porin seudun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue pitää ohjelmaa kattavana, mutta kiinnittää huomiota kaivojen veden laadun tutkimiseen ennen sijoitushankkeen toteuttamista, pölyämisen seurantaan ja pintavesien terveydelliseen laatuun.

Satakunnan aluepelastuslaitos toteaa, että padon omistajan tulee toimittaa patoturvallisuusviranomaiselle selostuksen padon aiheuttamasta vahingon vaarasta. Tietojen perusteella pato luokitellaan 1, 2 tai 3 luokkaan. 1-luokan padolle laaditaan laajempi vahingonvaaraselvitys, turvallisuussuunnitelma ja tarkkailuohjelma. Pelastusviranomaisella olevan tiedon mukaan jo olemassa olevalle hienokuonan sijoitusalueen padolle on laadittu tarkkailuohjelma. Tarkkailun merkitys on tiedossa, koska 90-luvulla hienokuonan pato murtui aiheuttaen vaaratilanteen valtatie kahdelle. Hienokuona ollessaan hyvin nestemäistä voi onnettomuustilanteessa kulkeutua maastomuotojen ja oijen mukana melko pitkiä matkoja. Laajemmassa padon murtumisessa pelastuslaitoksen välineistö soveltuu huonosti vahingon torjuntaan. Pelastusviranomaisen näkökulmasta padolle tulisi vaatia turvallisuussuunnitelma, jossa padon omistaja varautuu padon murtumisen mahdollisuuteen. Turvallisuussuunnitelma on tarpeen, jotta riskit voidaan päivittää ulkoiseen pelastussuunnitelmaan.

Satakuntaliitolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Mielipiteet

Tommi Tuominen ja 36 allekirjoittajaa toteavat, että sijoitusalueiden on tiedetty sijaitsevan Lammaisten alueella, mutta Sievariin on tähän asti rakennettu siinä uskossa, että siellä ei ole hienokuonan sijoitusalueita. He katsovat, että YVA-prosessissa tulisi arvioi-

da hienokuonan sijoitusalueen sijaintiin liittyen mm. lähimpien kiinteistöjen arvon aleneminen vähintään kilometrin säteellä maisemahaitoista ja ympäristöriskeistä johtuen. Tonttimaan kysyntä heikentyy vähintään kilometrin säteellä. Sievarissa on useita pienteollisuustontteja tarjolla. Sijoitusalueen korkeudesta aiheutuu maisemahaitta sekä ympäristön maiseman muuttuminen. Pohjavesialueella sijaitseva vaadittava paineviemäri linja Sievarin alueelle kulkisi huomattavasti pidempään pohjavesialueella ja täten suurentaa pohjaveden pilaantumisriskiä. Kiinteistöille, niille johtaville teille sekä niillä sijaitseville betoniperusteisille rakennelmille kaivutyö aiheuttaa välitöntä sekä pintavesi- ja routimisongelmien myöhemmin kohtuutonta haittaa. He vastustavat hienokuonan siirtoputkeksi suunnitellun paineviemäriin asentamista Rambollin ensimmäisen suunnitelman mukaisesti Lyytikänselän ja Pyykkialhonkadun varrelle. Tämänkaltaista ympäristöä vaarantavaa paineviemäriä ei voi asentaa teollisuusalueen läpi eikä se pohjavesialueella ole muutenkaan järkevää. Lyytikänselän varteen on myös tarkoitus asentaa hulevesiviemäri lähitulevaisuudessa, joten hienokuonaputki ei siihen enää sovi. Lisäksi mainittakoon katujen varressa olevat muut esteet kuten mm. vesiputket, jätevesiviemärien kaivot, hulevesikaivot, kiinteistöliittymät asfaltteineen, betonirakenteet kuten katuvalot, aidat ja portit sekä sähkömuuntaja runsaine maakaapeleineen. He vastustavat myös koko hienokuonan läjitysalueen sijoittamista Sievariin. Harjavallan alueen erinomaista pohjavettä tulisi suojella kaikin tavoin ja tällainen hanke on sille selkeä uhka. Karttojen mukaan ”viivoittimella piirretty” pohjavesialueen reuna on ehkä alueen ulkopuolella, mutta todellisuudessa kukaan ei tiedä missä raja tarkalleen kulkee, eikä se edes kulje suoraan viivaisesti. Ihanteellisten rakennusmaiden pilaamisessa ja pienteollisuusalueen kysynnän polkemisessa ei ole myöskään järkeä. Läjitysalue tulisi sijoittaa suoalueelle selvästi pohjavesialueen ulkopuolelle, jotta pohjaveden pilaantumisvaaraa ei olisi. Vaihtoehtoisesti nämä ympäristömyrkyt voisi kuljettaa kokonaan pois Harjavallan alueelta. Kun hienokuonaa syntyy joka vuosi 350 miljoonaa kiloa ja siitä liukenee esim. arseenia 3 – 4 mg / kg, pelkästään myrkyllistä arseenia syntyy likimain 1 – 1,5 tonnia joka vuosi.

Heikki Pohjola pitää ohjelma melko monipuolisena. Ihmisten kuuleminen on tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa otettu hienosti huomioon. Positiivista on myös työpajatoiminta. Sijoitusaluevaihtoehtoihin olisi lisättävä Kokemäenjoen pohjoispuolella sijaitseva laaja metsäalue, koska se on riittävän kaukana asutuksesta ja läjitysalueen lähetyillä ammattinsa takia työskentelevistä ihmisistä. Nykyisiltä läjitysalueilta on vuosien saatossa tullut kuivina ja tuulisina kevät- ja kesäpäivinä huomattavia määriä tomua. Vaikka teollisuus on pyrkinyt vähentämään tomua kateaineilla ja sadettamalla, olisi tomun mahdolliset terveyshaitat huomioitava. Aika ajoin pölyä on levinnyt peltomaille päiväkausia. Suurin nykyisten läjitysalueiden ympäristövaikutus on ollut patosortumat. Lähes kaikki nykyiset alueet ovat murtuneet jossakin vaiheessa, pahimmin alue 4a vuosina 1995 ja 1998. Tällöin altaasta purkautunut liete peitti lähimetsät ja noin 7 hehtaaria peltomaata alleen. Toisella kerralla alueen oja- ja ojastot oli avattu lietteestä ja vahinkoalue oli useita kilometrejä altaasta. YVAssa olisi tarkasteltava mahdollisen vahinkotilanteen vaikutuksia lähialueelle maa- ja metsätalouselinkeinoille. Arviointiohjelmassa olisi tarkasteltava laajemmin erilaisten patorakenteiden ja altaassa olevan veden vaikutusta lähiympäristölle. Kulkutien poisto padon päältä ja vesipinnan reilu alentaminen ovat auttaneet vahinkoriskiä. Kuitenkin ainoa mahdollisen patosortuman ulosvuo-oreitti on yhä lähialueiden kuivatusojastot. On luotava säännöllinen yhteydenpitojärjestelmä teollisuuden ja niiden tahojen ja ihmisten välille, joiden elämään ja elinkeinoihin läjitysalueet vaikuttavat. Sama koskee tietysti myös muutakin suurteollisuusalueella olevaa toimintaa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Arviointiohjelmassa on esitetty ohjelman sisältö YVA-asetuksen 9 §:n edellyttämällä tavalla. Hankkeen arviointiohjelma on kokonaisuutena selkeä ja helposti luettava. Arviointiselostukseen on kuitenkin tarpeen sisällyttää pieniä tarkennuksia.

Arviointiin ei YVA-lain mukaan sisälly maanomistajille mahdollisesti syntyvien vahinkojen arviointi. Mieliapiteissa esille tuotuja vaikutuksia kiinteistöjen arvoon ei yksityiskohtaisesti käsitellä tässä menettelyssä.

Hankekuvaus

Hanke, sen lähtökohdat, tavoitteet ja sijainti on kuvattu selkeästi arviointiohjelmassa.

Hankkeen vaikutusten arvioimiseksi on tärkeää, että toiminnan kuvaus on mahdollisimman täsmällinen. Hankkeessa toteutettava toiminta ja siihen liittyvät vaikutukset ovat varsin hyvin tiedossa ja ennakoitavissa alueella jo oleva toiminta huomioon ottaen. Hankkeen edellyttämät muutokset/toimenpiteet liikennejärjestelyissä tulee esittää osana hanketta.

Hankkeen YVA-menettelyn aikataulu on selkeästi kuvattu. Arviointi on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan vuoden 2012 aikana. Mikäli arviointityö mahdollisesti esille tuotavien lisäselvitystarpeiden osalta sitä edellyttää, aikataulua tulee tarkistaa. Hankkeen toteuttamisen aikataulutavoite käy myös ilmi ohjelmasta.

Hankkeen edellyttämät luvat ilmenevät ohjelmasta pääpiirteissään riittävällä tavalla. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien osalta on kuitenkin tarkistettava, edellyttääkö läjitys maisematyölupaa.

Hankkeen suhde alueen maankäyttöön on kuvattu. Hankkeen suhde olennaisesti luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin tulee myös sisällyttää arviointiselostukseen.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeen sijoittamispaikalle on esitetty kaksi vaihtoehtoa. Tarkastelussa ns. nollavaihtoehtoon käsittelyn osalta on todettu, että vaihtoehto ei ole mahdollinen, mikäli yhtiön toimintaa jatketaan Harjavallassa. Tämä näkökulma on perusteltu, mutta tarkastelun taustaksi on vielä tarpeen käsitellä lyhyesti yhtiön taloudellista ja toiminnallista merkitystä Harjavallan seudulla. Ympäristön nykytilan kuvaus toimii vertailupohjana ja tuo samalla esille tavanomaisen 0-vaihtoehtoon eli tilanteen, jossa sijoitusalueilla ei nykytilanteeseen nähden tehdä mitään. Lammaisten vaihtoehto on arvioitu aiemmin vuonna 2001 päättyneessä YVA-menettelyssä. Vaihtoehtojen yhteismitalliseen käsittelyyn sekä havainnolliseen kuvaukseen tulee kiinnittää huomiota. Hankkeelle on esitetty riittävät vaihtoehdot.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Menetelmät

Vaikutusten selvittäminen perustuu suurelta osin olemassa olevaa toimintaa koskevaan varsin monipuoliseen selvitykseen, mutta myös menettelyn yhteydessä tehtävään selvitykseen ja sen pohjalta tehtävään asiantuntija-arviointiin. Olemassa olevat selvitykset –kohdassa (5.5) on mainittu käytettävät tärkeimmät tietolähteet. Arviointimenetelmänä on pääasiasiallisesti asiantuntija-arvio. Arviointimenetelmien valinnassa ja kuvaamisessa keskeistä on, että arviointimenetelmällä saadaan ennakolta riittävän luotettava selvitys aiheutuvasta vaikutuksesta. Arviointimenetelmät tulee riittävässä määrin ”avata” ja esittää ne kunkin selvittävän vaikutuksen yhteydessä.

Alueen nykytila

Hankkeen vaikutusten arviointia varten huolellisesti tehty alueen nykytilan kuvaus on keskeinen. Arviointiohjelmassa on esitetty lyhyt, mutta selkeä kuvaus alueen nykytilasta arvioinnin pohjaksi.

Vaikutusalue

Hankkeen vaikutusten tarkastelualue määräytyy tarkasteltavan vaikutuksen mukaan. Vaikutusarvioinnissa lähivaikutusten tarkastelualue ulottuisi lähivaikutustensa osalta enintään 2 km etäisyydelle hankealueesta ja kaukovaikutustensa osalta liikenteen ja maiseman osalta noin viiden kilometrin etäisyydelle. Vaikutusalueiden hahmottamista helpottaa tehty vaikutusalueen rajaaminen kartalle. Alustava vaikutusalueen rajaaminen on asianmukainen. Arvioinnin tarkemmat rajaukset esitetään kunkin arvioitavan vaikutuksen yhteydessä ja ne tarkentuvat arviointiselostukseen.

Tarkasteltavat vaikutukset ja lisäselvitysten tarve

Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan YVA-laissa edellytettyjä ympäristövaikutuksia. Arvioinnissa keskitytään lähtökohtaisesti merkittävien vaikutusten tarkasteluun.

Hankkeessa keskeisimmät ja merkittävät vaikutukset on tuotu hyvin esille. Tarkasteltavien vaikutusten osalta seuraavat täsmennykset tulee ottaa huomioon:

Pirilänkosken Natura-alue (FI0200045) sijaitsee hankkeesta runsaan kilometrin etäisyydellä lähivaikutusalueella. Vaikka on todennäköistä, että hankkeen vaikutukset Pirilänkosken Natura-alueen suojeluarvoille eivät muodostu merkittäviksi, arviointiselostukseen on syytä sisällyttää Natura-tarveharkinta.

Maisemaselvityksen yhteydessä tulee tarkastella etenkin läjitysalueen näkyvyyttä peltojen ja virkistysalueen suuntaan sekä läjityksen korkeutta maiseman sietokyvyn näkökulmasta. Myös sijoitusalueiden vaikutusta lähialueen virkistysreitteihin on tarpeen arvioida.

Hankkeen vahinkotilanteiden vaikutus lähialueen maa- ja metsätalouselinkeinolle tulee ottaa hankkeen vaikutusarvioinnissa huomioon.

Riskit, epävarmuustekijät ja oletukset

Arviointiselostuksessa tullaan kuvaamaan tärkeimmät hankkeeseen ja arviointimenetelmiin liittyvät oletukset ja epävarmuustekijät ja arvioidaan, miten nämä vaikuttavat

hankkeen toteuttamiseen ja ympäristövaikutusten arviointiin. Tärkeää on, että arviointi sisältää toiminnan kannalta olennaiset epävarmuudet ja riskit sekä poikkeukselliset tilanteet hallintamahdollisuuksiin. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota patoturvallisuuteen.

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot

Arviointiohjelmassa on tuotu esille parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen suunnittelun lähtökohtana ja siihen liittyvä haitallisten vaikutusten vähentäminen jo suunnitteluvaiheessa. Arviointiselostuksessa esitetään haitallisten vaikutusten estämistä ja vähentämistoimia. Huomiota tulee kiinnittää mahdollisimman konkreettisten haitantorjuntakeinojen löytämiseen.

Seuranta

Hankkeen vaikutusten seurantatarve on otettu huomioon ja arviointiselostuksessa esitetään, miten toiminnan vaikutuksia tarkkaillaan. Hankkeelle esitetään arviointiselostuksessa esittää yleispiirteinen seurantaohjelma. Vaikutusten seuranta toteutuu tarkemmin mm. ympäristölupaan liittyvien tarkkailu- ja seurantavelvoitteiden kautta.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen aito huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arvioinnissa on sidosryhmille varattu tähän mennessä riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta. Hankkeessa on arviointityötä ohjaamaan perustettu YVA-ohjausryhmä. Osana vaikutusarviointia järjestetään myös sidosryhmätyöpaja.

Raportointi

Arviointiohjelma on rakenteeltaan selkeä ja jäsentynyt. Ohjelman mukainen arviointi edellä esitetyillä lisäyksillä ja täsmennyksillä huolellisesti tehtynä tuottaa kattavan vaikutusarvioinnin. Arviointiselostuksen laatimisessa on kuitenkin otettava huomioon, että selvitettävät vaikutukset ja asiat esitetään siten, että lausunnoissa ja mielipiteessä esille nousseisiin keskeisiin kysymyksiin on arviointiselostuksesta löydettävissä jossain muodossa vastaus. Havainnolliseen esitykseen ja selkeään kartta-aineistoon tulee edelleen kiinnittää huomiota.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtojen vertailu toteutetaan laadullista vertailua käyttäen. Vertailukohteena on nykytila, johon verrataan hankkeen arvioituja vaikutuksia. Vertailussa tulee kiinnittää huomiota siihen, että arvioinnin tulokset välittyvät mahdollisimman selkeässä muodossa lukijalle.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelma tarkistettuna kattaa keskeiset YVA-menettelyssä selvitettävät asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Arvioinnin aikana

tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin. Hankkeessa lisätietoja on saatavissa mm. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta. Arviointityön etenemisessä tulee ottaa huomioon, että tarvittaville selvityksille on käytettävissä riittävä ja selvitysten kannalta sovelias aika.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot säilytetään Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja niille mielipiteen esittäjille, jotka ovat antaneet osoitetietonsa.

Yhteysviranomaisen lausunto ja arviointiohjelma on nähtävänä 9.7.2012 alkaen internetissä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kotisivulla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi sekä yhden kuukauden ajan virka-aikana Harjavallan kaupungin virastossa ja kirjastossa aiemmin julkaistuun kuulutukseen perustuen.

Vastuualueen johtaja

Risto Timonen

Ylitarkastaja

Seija Savo

Liitteet

1. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä
2. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu 5140 €, laskutetaan erikseen

Jakelu

Boliden Harjavalta Oy

Tiedoksi

Sähköisesti:
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Lausunnonantajat ja mielipiteen esittäjät
Lounais-Suomen metsäkeskus, Pori
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Satakunnan Museo
Suomen ympäristökeskus
Ympäristöministeriö

LIITE 1**LUETTELO LAUSUNNON ANTAJISTA JA MIELIPITEEN ESITTÄJISTÄ****Lausunnon antajat**

Harjavallan kaupunki
Liikennevirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Nakkilan kunta
Porin seudun ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
Satakunnan aluepelastuslaitos
Satakuntaliitto

Mielipiteen esittäjät

Heikki Pohjola
Tommi Tuominen ym.

LIITE 2**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksessa (1538/2011) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.